

Referanser: KM 10/25, KR-AU 32/25, KR-AU 3/26

Arkivsak: 24/01890-11

Saksdokumenter:

Utredninger m.m. om kirkevalg og Kirkemøtets sammensetning

Arbeidsgruppe som skal vurdere og foreslå fremtidig sammensetning og valgordning for Kirkemøtet

Sammendrag

Kirkemøtet 2025 vedtok å be «Kirkerådet nedsette en bredt sammensatt arbeidsgruppe som skal vurdere og foreslå fremtidig sammensetning og valgordning for Kirkemøtet. Saken fremmes i god tid for forberedelse til valget i 2031». Denne saken følger opp dette vedtaket.

Det vurderes at arbeidsgruppens arbeid primært vil dreie seg om å finne politiske løsninger som kan stå seg over tid, og ikke hovedsakelig om faglige vurderinger. Dette tilsier at det er Kirkerådet selv som fastsetter mandatet, gir rammer for hvem som bør sitte i arbeidsgruppen og foretar selve oppnevningen. Det foreslås derfor at det blir gjennomført en totrinns behandling, hvor Kirkerådet i januarmøtet drøfter og fastsetter mandatet for arbeidsgruppen og tar stilling til hvilken type sammensetning arbeidsgruppen bør ha. Dette vil bli fulgt opp ved at Kirkerådet i et senere møte foretar oppnevningen, etter at grupperinger og kandidater er forespurt. Det tas sikte på at det vil gjøres i Kirkerådets februarmøte.

Det foreslås et mandat om å finne løsninger på en fremtidig sammensetning av og valgordning til Kirkemøtet som er mest mulig samlende. Videre foreslås det at det oppnevnes en arbeidsgruppe bestående av sju representanter fra nomineringsgruppene mv. i Kirkemøtet, basert på en forholdsmessig representasjon, en samisk representant, en prest eller kirkelig ansatt, en biskop oppnevnt av Bispemøtet og to medlemmer med særskilt kompetanse.

Forslag til vedtak

1. Kirkerådet fastsetter følgende mandat for arbeidsgruppen som skal vurdere og foreslå fremtidig sammensetning og valgordning for Kirkemøtet:

Arbeidsgruppen skal ha som målsetting å finne omforente løsninger på fremtidig sammensetning av og valgordning til Kirkemøtet. Arbeidsgruppen kan peke på én eller flere modeller.

Arbeidsgruppen skal:

- vurdere hva arbeidsgruppen legger til grunn som kirkelig demokrati
- vurdere hva slags sammensetning Kirkemøtet er tjent med, herunder
 - antallet medlemmer i Kirkemøtet
 - antallet medlemmer per bispedømme i Kirkemøtet
 - ulike kategorier medlemmer i Kirkemøtet
- vurdere hvordan medlemmene av Kirkemøtet skal velges, herunder
 - spørsmål om direkte eller indirekte valg
 - ordning med lister

Arbeidsgruppen skal også vurdere økonomiske og administrative konsekvenser av forslagene sine.

Arbeidsgruppen skal levere sitt forslag innen **1. mars 2028**.

2. Kirkerådet legger opp til at arbeidsgruppen bør bestå av følgende medlemmer:

- Tre representanter fra Åpen folkekirke
- To representanter fra Nominasjonskomiteens liste
- En representant fra Bønnelista
- En representant fra Frimodig kirke
- En samisk representant i Kirkemøtet
- En prest eller kirkelig ansatt i Kirkemøtet
- En biskop oppnevnt av Bispemøtet
- En statsviter som har valg som forskningsfelt
- En annen ekspert

Medlemmene oppnevnes av Kirkerådet i et senere møte.

3. Arbeidsgruppens medlemmer får møtegodtgjøring etter regler for godtgjøring av medlemmer i råd, utvalg mv. på nasjonalt nivå og bispedømmenivå i Den norske kirke § 1.2.

4. Kirkerådet stiller med sekretariatsfunksjoner til arbeidsgruppen.

Saksorientering

Bakgrunn

I sak KM 10/25 *Rammer for kirkevalget* uttalte Kirkerådet følgende:

«Kirkerådet vurderer at det kan være hensiktsmessig å sette ned en bred sammensatt arbeidsgruppe, som sammen kan arbeide for å finne omforente løsninger på fremtidig sammensetning og valgordning for Kirkemøtet i forkant av kirkevalget i 2031.

Kirkemøtekomiteen ga uttrykk for følgende i sine merknader i sak KM 10/25:

Komiteen peker på at det kirkelige demokratiet har vært i stadig utvikling. Komiteen støtter Kirkerådets forslag om en helhetlig gjennomgang av sammensetning og valgordning til Kirkemøtet.

På denne bakgrunn vedtok Kirkemøtet følgende:

Kirkemøtet ber Kirkerådet nedsette en bredt sammensatt arbeidsgruppe, som skal vurdere og foreslå fremtidig sammensetning og valgordning for Kirkemøtet. Saken fremmes i god tid for forberedelse til valget i 2031.

Denne saken følger opp vedtaket fra Kirkemøtet, på sikte på å kunne foreta en oppnevning i februarmøtet.

Tidligere utredninger

Det foreligger en rekke utredninger, evalueringer og kirkemøtesaker som har vært behandlet i Kirkemøtet om kirkelig demokrati, kirkevalg og kirkelige organers sammensetning i tidsrommet 2008–2026 (se vedlegg til saken). Kirkemøtet har også behandlet saker om endringer i reglene om kirkevalg i hver fireårsperiode siden 2009. Her har ulike spørsmål som for eksempel spørsmålet om direkte og indirekte valg, ordning med ulike typer lister og Kirkemøtets sammensetning hvert tema, og elementer har også vært sendt på høring en eller flere ganger. På mange områder vil det antakelig være dekkende å si at alternative ordninger vil være kjent og utredet.

Samtidig har det i enkelte saker vært nærmere skranker for hva det kirkepolitiske handlingsrommet var, blant annet i lys av at kirkeoven inneholdt noen detaljerte føringer frem til 2021. Utredningene og sakene fra 2020 av, er derfor de utredningene som i størst grad tar inn over seg det handlingsrommet som foreligger i dag. Det er også noen av sakene som tar opp enkeltelementer, uten at de nødvendigvis har sett på helheten. For eksempel har prester og kirkelig ansattes representasjon i Kirkemøtet vært tematisert i saker som har blitt behandlet av Kirkemøtet, uten at Kirkemøtets sammensetning har blitt sett på som helhet.

Det antas likevel at de alternative ordningene vil være kjent, og at arbeidsgruppen ikke først og fremst trenger å gjennomføre ytterligere utredninger. I stedet bør formålet til arbeidsgruppen i hovedsak være å finne omforente løsninger som kan stå seg over tid.

Mandat

Arbeidsgruppen skal etter forslaget ha som målsetning å finne omforente løsninger på fremtidig sammensetning av og valgordning til Kirkemøtet. Arbeidsgruppen kan likevel peke på én eller flere modeller.

Det foreslås at arbeidsgruppen skal:

- vurdere hva arbeidsgruppen legger til grunn som kirkelig demokrati
- vurdere hva slags sammensetning Kirkemøtet er tjent med, herunder
 - antallet medlemmer i Kirkemøtet
 - antallet medlemmer per bispedømme i Kirkemøtet
 - ulike kategorier medlemmer i Kirkemøtet
- vurdere hvordan medlemmene av Kirkemøtet skal velges, herunder
 - spørsmål om direkte eller indirekte valg
 - ordning med lister

Forslagene fra arbeidsgruppen vil ha økonomiske og administrative konsekvenser. Det foreslås derfor også å slå fast at arbeidsgruppen skal vurdere økonomiske og administrative konsekvenser av forslagene sine.

Kirkemøtet har forutsatt at arbeidsgruppen skal levere forslagene sine i god tid før valget i 2031. Dette tilsier at arbeidsgruppen i hvert fall bør levere sine forslag innen **1. mars 2028**.

Forslaget er at Kirkerådet vedtar mandatet i januarmøtet (forslag til vedtakspunkt 1). Ved behov vil Kirkerådet kunne drøfte mandatet i januarmøtet og deretter vedta det endelig på februarmøtet. Det må likevel understrekes at tidsrommet mellom januarmøtet og februarmøtet innebærer at det er begrenset med tid til saksbehandling mellom møtene.

Forslag til sammensetning av arbeidsgruppen

Kirkemøtet har forutsatt at det skal settes ned en arbeidsgruppe. Dette tilsier at Kirkerådet må settes ned en arbeidsgruppe som gjør et arbeid med å finne omforente løsninger (fase 1), før Kirkerådet behandler arbeidsgruppens forslag og tar stilling til hva det vil fremme for Kirkemøtet (fase 2).

Kirkemøtet har forutsatt at arbeidsgruppen skal være bredt sammensatt. Det bør være representasjon fra nomineringsgruppene mv. innvalgt i Kirkemøtet, prest eller kirkelig ansatt i Kirkemøtet, en representant for andre valgte i Kirkemøtet (samiske og døve) og en biskop. I tillegg kan det være nyttig å oppnevne et par eksperter med særlig kompetanse på valg og kirkelig demokrati.

I samtalen i Kirkerådet har det vært lagt vekt på at arbeidsgruppen skal finne omforente løsninger, snarere enn å bidra med en ny utredning.

Når det gjelder representasjon fra nomineringsgruppene, kan det enten legges opp til én representant fra hver gruppe, eller en forholdsmessig representasjon. En forholdsmessig representasjon vil i større grad gjenspeile gruppenes styrkeforhold i Kirkemøtet.

Arbeidsgruppen bør ikke være for stor, samtidig som den også har en tilstrekkelig størrelse til at det kan gjennomføre en forholdsmessig representasjon. Det foreslås derfor at det blir sju plasser i arbeidsgruppen fra nomineringsgruppene mv., i tillegg til representasjon fra andre kategorier. Med sju plasser vil en forholdsmessig representasjon basert på St Lagües metode, innebære at det blir tre representanter fra Åpen folkekirke, to representanter fra de som er innvalgt fra Nominasjonskomiteenes lister, en representant fra Bønnelista og en representant fra Frimodig kirke.

	Bønnelista	Frimodig kirke	Nominasjonskomiteens liste	Åpen folkekirke
Mandater	9	7	26	34
Delingstall 1	9,0 (4)	7,0 (6)	26,0 (2)	34,0 (1)
Delingstall 3	3,0	2,3	8,7 (5)	11,3 (3)
Delingstall 5	1,8	1,4	5,2	6,8

Plass 1	Åpen folkekirke	34,0
Plass 2	Nominasjonskomiteens liste	26,0
Plass 3	Åpen folkekirke	11,3
Plass 4	Bønnelista	9,0
Plass 5	Nominasjonskomiteens liste	8,7
Plass 6	Frimodig kirke	7,0
Plass 7	Åpen folkekirke	6,8

Det er to alternativer. Enten kan arbeidsgruppen være sammensatt av sentrale ledere som også er medlemmer av Kirkerådet, eller så kan arbeidsgruppen være sammensatt av personer som ikke er medlem av Kirkerådet. Sistnevnte alternativ vil sikre at Kirkerådet friere kan ta stilling til hva arbeidsgruppen foreslår, mens førstnevnte alternativ kan legge føringer for Kirkerådets videre behandling. På den annen side vil det at arbeidsgruppens medlemmer ikke har sentrale ledere, bidra til at det blir vanskeligere å finne omforente løsninger som de ulike gruppene kan stille seg bak. Det legges opp til at de registrerte nomineringsgruppene mv. blir invitert til å foreslå sin eller sine representanter. Det betyr at det også vil være opp til de aktuelle grupperingene å ta stilling til om medlemmene bør være medlemmer av Kirkerådet eller ikke.

I lys av dette, foreslås foreløpig følgende funksjoner representert

- Tre representanter fra Åpen folkekirke i Kirkemøtet
- To representanter fra Nominasjonskomiteens liste i Kirkemøtet
- En representant fra Bønnelista i Kirkemøtet
- En representant fra Frimodig kirke i Kirkemøtet
- En samisk representant i Kirkemøtet
- En prest eller kirkelig ansatt i Kirkemøtet
- En statsviter som har valg som forskningsfelt
- En annen ekspert
- En biskop oppnevnt av Bispemøtet

Dette vil gi tolv medlemmer av arbeidsgruppen. Ved oppnevningen er det også viktig å sikre en geografisk representasjon.

Siden arbeidsgruppen vil ha en politisk rolle, bør Kirkerådet selv oppnevne arbeidsgruppen. Det er derfor først nødvendig at Kirkerådet tar stilling til hvilke typer medlemmer som bør være representert i arbeidsgruppen, før konkrete personer kan forespørres.

Kirkerådet vil først behandler mandat og sammensetning i dette møtet, før det senere foretar en oppnevning i et senere møte.

Det hender at det vil bli behov for å supplere arbeidsgruppen underveis. Det anbefales derfor at direktøren får fullmakt til å supplere arbeidsgruppen ved behov.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Kirkerådet vil stille med sekretariatsfunksjoner til arbeidsgruppen. Det legges også opp til at Kirkerådet vil tilstå arbeidsgruppen møtegodtgjørelse i henhold til godtgjøringsregelverket.

Det vil bli kostnader knyttet til møter, møtegodtgjørelse og reiseutgifter til utvalget. Kostnadene dekkes innenfor Kirkerådets budsjett.